

Stanovisko Slovenskej asociácie výskumných agentúr – SAVA k pripravovaným legislatívnym zmenám v podmienkach zverejňovania výsledkov výskumov volebných preferencií

Slovenská asociácia výskumných agentúr SAVA pôsobí od roku 1999 ako výberové združenie agentúr alebo fyzických osôb, zaoberajúcich sa výskumom trhu a verejnej mienky. Jej členovia sa vstupom do SAVA zaviazali dodržiavať medzinárodný etický kódex ESOMAR a základné štandardy kvality výskumnej praxe. SAVA tiež už pred mnohými rokmi stanovila a zverejnila tzv. Metodologické minimum pre zverejňovanie výsledkov výskumov preferencií v médiách (metóda, dátum zberu dát, veľkosť a štruktúra vzorky, znenie otázky)

SAVA so znepokojením sleduje medializované informácie o príprave legislatívneho zásahu do práva zverejňovať výsledky výskumov volebných preferencií - predĺženie moratória v období pred konaním volieb zo súčasných 14 dní na 30 dní.

Všeobecné právo občanov na slobodný prístup k informáciám, garantované v Ústave SR, je zároveň aj právom na prístup k informáciám o aktuálnom názorovom a politickom rozložení voličov v SR. Predĺžovanie moratória na zverejňovanie výsledkov volebných preferencií občanom podľa nášho názoru toto právo odopiera. Pri komparácii analogickej legislatívy z okolitých, ako aj vzdialenejších štátov je zrejmé, že moratórium na zverejňovanie výsledkov výskumov pred voľbami je vo svete čoraz viac skracované na jednotky dní (Česká republika 3 dni, Maďarsko 2 dni, Poľsko 1 deň, Nemecko 0 dní, Rusko 5 dní, Slovinsko 1 deň, V. Británia 0 dní, Francúzsko 2 dni, Holandsko 0 dní, Španielsko 5 dní, Švédsko 0 dní, Portugalsko 2 dni, Taliansko 14 dní), resp. je zhodné s moratóriom na reklamnú kampaň pred voľbami.

Už súčasná lehota 14 dní do veľkej miery obmedzuje možnosť publikovať trendy zmien volebných nálad v populácií v období vrcholiacich volebných kampaní a najdôležitejších politických diskusií v médiách.

Okrem riešenia dĺžky moratória na publikovanie volebných preferencií pokladá SAVA za závažný problém aj stúpajúci trend zverejňovania pravdepodobne manipulatívnych výsledkov prieskumov od neexistujúcich, resp. úplne neznámych subjektov na sociálnych sieťach. Častokrát boli publikované aj počas už existujúceho obdobia volebného moratória a v minulosti aj s nelegálnym použitím ochranných známkov Slovenskej asociácie výskumných agentúr SAVA a svetovej asociácie ESOMAR. Kým členovia SAVA sú zaviazaní dodržiavať metodologické štandardy a SAVA ich dodržiavanie u svojich členov už 20 rokov kontroluje, nečlenovia SAVA, resp. neznáme a neexistujúce subjekty zo Slovenska a zo zahraničia nie sú povinné tieto štandardy dodržiavať.

Zverejňovanie takýchto pravdepodobne pochybných výsledkov výskumov volebných preferencií, ale aj výsledkov prieskumov iných spoločenských tém, je neoddeliteľne aj témou pre médiá, ktorým sú takéto informácie zasielané

Slovenská asociácia výskumných agentúr SAVA preto celú situáciu **navrhuje riešiť spoločným stretnutím zástupcov SAVA, výskumných agentúr, akademickej obce, médií a štátu** s cieľom pripraviť prostredníctvom štandardného legislatívneho procesu návrh, ktorý by pomohol zdefinovať vecné, odborné a v praxi realizovateľné opatrenia, smerujúce jednak k stanoveniu mechanizmov nezávislej metodologickej kontroly, a jednak k zlepšeniu spôsobu zverejňovania výsledkov výskumov volebných preferencií tak, aby zodpovedali svetovo uznávaným štandardom, čo by mohlo následne viesť k skráteniu, resp. úplnému zrušeniu moratória na ich zverejňovanie.

Bratislava, 25.9.2019

Mgr. Václav Hřích(AKO), predseda SAVA

Mgr. Martin Slosiarik (FOCUS), 1. podpredseda SAVA

Rastislav Kočan (GO4Insight), 2. podpredseda SAVA

www.sava.sk sava@sava.sk 0905483166